

Plenum

Torsdag 18.10.2018 kl. 16.00—19.11

2.5. Muntlig fråga om anteckningar om betalningsstörningar (Jari Myllykoski vänst)

Muntligt spörsmål MFT 165/2018 rd

Muntlig frågestund

Talman Paula Risikko: Nästa fråga, ledamot Myllykoski.

Debatt

16.50 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Juuri varmaan tämän päivän teemaan liittyen on pakko ottaa esille se, että Suomessa on lähes 400 000 maksuhäiriömerkintäistä ihmistä, ja juuri heillä on tämän aiemman ja ensimmäisen kysymyksen osalta vaikeuksia saada asunto. He eivät saa puhelinosaketta itselleen tai yleensäkkään puhelinta käyttöön. Heidät suljetaan yhteiskunnan puolelta pois normaaleista käytännöistä. Eduskunnassa on kerätty yli puoluerajojen, yhdessä, nimiä meidän lakialoitteeseen, jossa allekirjoittajia on 138, mikä tarkoittaa 17 kertaa enemmän kuin kansalaislakialoitteessa on vaadittava nimenkirjoittamismäärä. Eli yli 800 000 suomalaista on meidän välityksellämme halunnut tarttua tähän epäoikeudenmukaisuuteen, missä maksuhäiriömerkintä seuraa velallista, joka on hoitanut velkansa, [Puhemies: Kysymys?] vielä kaksi tai neljä vuotta. Miten te nyt aiotte, vaikka olette hyvin tähän toimeen tarttuneet, hoitaa tämänkin samalla kertaa?

16.51 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa toisesta velkaongelma kasvaa tällä hetkellä ja yhä useampi ihminen on velkaongelmien takia myös muissa ongelmissa. Ei välttämättä saada puhelinliittymää, ei päästä työhaastatteluun, ei saada asuntoa tai menetetään vielä pahimmassa tapauksessa nämä kaikki kerralla. Eli ongelmat ovat varsin monisyisiä, ja nyt tarvitaan laaja-alaisesti toimenpiteitä, kansalaisten taloustaidon vahvistamista, niin nuorempien kuin vanhempienkin. Tämä ongelma ei koske pelkästään nuoria ihmisiä. Samaan aikaan yhä suurempi huomio täytyy laittaa myös luottolaitostojen suuntaan siten, että ne toimivat ennalta estävästi. Ei voi myöntää vippiä vipin päälle jatkossa. Tätä varten tarvitaan muun muassa positiivinen luottotietorekisteri.

Maksuhäiriömerkinnällä on tärkeä merkitys myös luotonantajille, niin että ne pystyvät estämään sitä, että ylivelkaantumista tapahtuu. Mutta siinä tilanteessa, kun on velat maksettu, tätä aikaväliä täytyy jatkossa nyt tarkastella, onko se kaksi vuotta liian pitkä aika. Tämän tarkastelun olen jo aloittanut, ja tämä aloite tullaan vakavasti käsittelemään.

16.52 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen positiivisesti suhtautunut siihen, mitä ministeri Häkkänen on tehnyt. Mutta me emme todellakaan voi olla siinä tilanteessa, että vaikka yleensä tuomio on kärsitty kun tuomio on kärsitty, niin

Punkt i protokollet PR 103/2018 rd

tässä pankkijärjestelmän ylläpitämässä rekisterissä säilytetään ihmisten luottotietoja ja sillä kurjistetaan. Kysymys on myös siitä, että yrittäjille tämä on erittäin kohtalokasta, pienyrittäjälle, joka haluaisi investoida. Hänen luottotietonsa ovat menneet, eikä hän voikaan investoida yritykseensä, joka palkkaisi uusia työntekijöitä. Siitä onkin pakko sanoa, että edustaja Satonen on jättänyt 121 kansanedustajan allekirjoittaman aloitteen pikavippien markkinointikiellosta, ja kun me tänään olemme kuulleet, mitä on tapahtunut, kun Kilpailu- ja kuluttajavirastossa uusi johtaja on ottanut tämän asian esille, niin toivoisin nyt, että ministeri voisi myös vastata samalla kertaa edustaja Satosen ehdottaman markkinointikiellon osalta.

16.53 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän äärimmäisen hyvästä kysymyksestä edustajaa. — Maksuhäiriömerkinnän kestoja tulaa varmasti nyt tarkastelemaan tämän aloitteenkin pohjalta, ja sen valmistelu on itse asiassa aloitettu jo aikaisemmin. Toisaalta on taas näin, että kun tavallinen kansalainen hakee luottoa ostaakseen pesukonetta, ostaakseen joitain arjen tavaroita, jotain suurempaa, mihin normaali tulovirta ei riitä, niin se luotonanto pitää pystyä mahdollistamaan, ja tähän luotonantajat tarvitsevat jonkinlaista tietoa henkilön vanhasta maksukäyttäytymisestä. Rekisteritietojen on oltava riittävän kattavia ja riittävän pitkältä ajalta — esimerkiksi jos vaikka aina viikon välein ajaudut maksuongelmiin ja maksat ne pois ja toisena viikkona joudut taas mutta maksat pois — koska luotonantajilla on tarve tietää, minkälainen on se maksukäyttäytyminen, jotta uskalletaan antaa luottoa. Eli tämäkin puoli on huomioitava, jotta ei ajauduta siihen tilanteeseen, että tavallinen kansalainen [Puhemies koputtaa] ei saisi luottoa. Tämä pitää turvata. [Puhemies: Minuutti!] Markkinointikiellon valmistelu on käynnissä.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tähän ihan yksi lisäkysymys, edustaja Sarkkinen, ja sitten mennään kysymys—vastaus-periaatteella loput kysymykset.

16.55 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylivelkaantuminen ja luottotietojen menetys on tragedia yksilölle, mutta se on myös kansantaloudellinen ongelma, sillä ylivelkaantuminen aiheuttaa kannustinloukkuja ja luottotietojen menetys voi syventää syrjäytymiskierrettä. Ylivelkaantumisen taustalla on toki monenlaisia tekijöitä, kuten tulottomuutta ja köyhyyttä, elämänhallinnan ongelmia, konkursseja, puutteita taloustaidoissa. Ylivelkaantumisen yhteiskunnalliset kustannukset ovat karneat, mutta joku silläkin käärii rahaa. Erilaisia pikavippejä ja kulutusluottoja tarjoavat yhtiöt käärivät voittoja, ja toisaalta velan perintää hoitavat yhtiöt hyötyvät ihmisten taloudellisesta ahdingosta.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin ministeriltä: miten voitaisiin suitsia velan perinnän epäkohtia, sillä velan perintäkulut ovat usein kohtuuttomat suhteessa alkuperäiseen velkapääomaan?

16.56 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perintätoiminnan lähtökohdat ja perintäyhtiöt ovat tuolla TEMin puolella osittain, mutta voin tähän kokonaisuuteen vastata niin, että tuomioistuimet jo nyt käytännössä katsovat, mitkä ovat kohtuullisuuspykälän mukaisia toimenpiteitä.

Punkt i protokollet PR 103/2018 rd

Velkaantumisen kokonaisuusprobleema lähtee ennen kaikkea siitä ennaltaehkäisyn haasteesta tällä hetkellä. Sen takia ihmisille pitää kyetä antamaan ennaltaehkäisevästi talous- ja velkaneuvontaa sekä taloustaitojen opastusta ja täytyy lisätä luotonantajien velvollisuuksia toimia vastuullisesti. Nämä ovat aivan ydinelementtejä. Jos henkilö on ajautunut velkaongelmiin, niin me olemme nyt jo tehneet merkittäviä resurssipanostuksia siihen, että ylivelkaantuneitten ihmisten neuvontaa lisätään, ulosoton prosesseja nopeutetaan ja velkajärjestelyprosesseja nopeutetaan. Eli ihmisten asiat hoidetaan jatkossa paljon nopeammin.

Frågan slutbehandlad.